

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek senátu ze dne 16. května 2023 ve věci č. 2800/16 – *Janssen de Jong Groep B.V. a ostatní proti Nizozemsku*

Senát třetí sekce Soudu shledal čtyřmi hlasy ke třem, že předáním odposlechů stěžovatelů z trestního řízení úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nedošlo k porušení jejich práva na respektování korespondence podle článku 8 Úmluvy. Věc byla postoupena velkému senátu.

I. Skutkové okolnosti

V rámci trestního řízení proti stěžovatelům – nizozemským obchodním společnostem – byly v roce 2007 nařízeny odposlechy jejich zaměstnanců. Protože některé odposlechy naznačovaly, že dochází ke sjednávání cenového kartelu, byly zpřístupněny v červenci a srpnu 2008 zástupcům úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Nejdříve policie v důvěrném režimu zpřístupnila ve svých prostorách výběr z přepisů zaznamenané komunikace. Zástupci soutěžního úřadu si mohli psát poznámky, které však ponechali policii. Následně poskytnul státní zástupce soutěžnímu úřadu CD s vybranými nahrávkami zachycené telefonické konverzace. Uvědomil je, že mají sloužit pouze informačním účelům a k jinému účelu je lze užít jen s jeho souhlasem.

V prosinci 2008 zahájil soutěžní úřad oficiální šetření možných porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže a požádal státní zastupitelství o souhlas s využitím poskytnutých údajů. Státní zástupce této žádosti vyhověl. Podle vlády byla soutěžnímu úřadu poskytnuta přibližně 2 % záznamů zachycených telefonních rozhovorů z trestního řízení. V lednu 2009 inspektoři soutěžního úřadu vstoupili do obchodních prostor jednoho ze stěžovatelů a vyžádali si přístup k účetním dokladům. V dubnu 2009 inspektoři vyslechli zaměstnance stěžovatelů. V květnu 2009 byli stěžovatelé informováni státním zástupcem, že informace získané v průběhu trestního řízení byly předány podle příslušného zákona soutěžnímu úřadu.

Na základě svého šetření dospěl soutěžní úřad k závěru, že vzájemnou koordinací stěžovatelů došlo k porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže, a uložil jim pokutu ve výši 3 milionů euro. Stěžovatelé napadli toto rozhodnutí ve správním soudnictví včetně způsobu předávání dat z trestního řízení soutěžnímu orgánu. Nejvyšší správní soud nakonec dospěl i s odkazem na judikaturu Soudu k závěru, že předání dat mezi státními orgány proběhlo v souladu s příslušným ustanovením zákona o soudních a trestních údajích.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatelé především namítali, že předání informací zachycených v rámci trestního řízení soutěžnímu úřadu se přičilo článku 8 Úmluvy.

Soud předeslal, že předání informací získaných odposlechem zaměstnanců stěžovatelů v trestním řízení soutěžnímu orgánu představovalo zásah do práv stěžovatelů chráněných článkem 8 Úmluvy. Strany nezpochybňovaly, že tyto informace byly získané zákonným způsobem v rámci trestního řízení. Na druhou stranu jejich předání soutěžnímu úřadu se odehrálo bez vědomí stěžovatelů. Z toho důvodu Soud vycházel ze standardů užívaných v případech operací utajovaného sledování. Jedním z nich je i podmínka předvídatelnosti takového postupu pro dotčené osoby (*Big Brother Watch a ostatní proti Spojenému království*, č. 58170/13 a 2 další, rozsudek velkého senátu ze dne 25. května 2021, § 333). V projednávané věci Soud dospěl k závěru, že podle příslušného ustanovení zákona o soudních a trestních údajích bylo dostatečně předvídatelné, že soutěžní úřad je oprávněn za přísně vymezených podmínek přijímat informace o trestné činnosti od státního zastupitelství. I s ohledem na důvodovou zprávu k tomuto zákonu a podzákonnou úpravu měli stěžovatelé dostatek vodítek ohledně okolností a

podmínek, za nichž je státní zastupitelství oprávněno přistoupit k předání informací. Namítaný zásah měl proto zákonný podklad.

Dále Soud dospěl k závěru, že zásah sloužil legitimnímu cíli, čímž byla ochrana hospodářského blahobytu země.

Při posouzení, zda byl zásah nezbytný v demokratické společnosti, se Soud zaměřil na otázku dostupnosti odpovídajících záruk proti zneužití takového předávání údajů (*Bykov proti Rusku*, č. 4378/02, rozsudek velkého senátu ze dne 10. března 2009, § 78). Připomenul, že vždy bude záviset na daném kontextu, povaze a rozsahu konkrétního zásahu. Současně dodal, že vnitrostátní orgány disponují jistým prostorem pro uvážení při posuzování existence a rozsahu nezbytnosti zásahu. V projednávané věci zákon o soudních a trestních údajích stanovil meze a podmínky předávání informací z trestního řízení státním zastupitelstvím. Další zpřesnění poskytla podzákonná právní úprava v podobě mj. požadavku na zákonný podklad přijímat takovou informaci, a dále omezení daného postupu na případy, kdy neexistuje způsob méně narušující soukromí dotčené osoby, jak takovou informaci obdržet, a zároveň je tato informace nezbytná pro dosažení zákonem stanoveného důvodu. Soud poukázal rovněž na dostupnost následného soudního přezkumu, čehož stěžovatelé také využili. S ohledem na povahu a rozsah zásahu v kombinaci se zárukami nabízenými legislativou a opatřeními přijatými při předávání informací Soud shledal, že daný systém byl adekvátně vybaven k předcházení zneužití moci a v projednávaném kontextu nevyžadoval předchozí soudní souhlas.

Pokud se jedná o otázku přiměřenosti daného zásahu, Soud si povšimnul, že vnitrostátní soudy důkladně zvážily skutkové okolnosti, posoudily zákonnost předání informací a odpovídajícím způsobem vyvažovaly mezi zájmy stěžovatelů dle článku 8 Úmluvy a veřejné moci na ochraně hospodářského blahobytu země. V této souvislosti Soud také zohlednil, že došlo k předání pouhých 2 % zachycené telefonické konverzace. Stěžovatelé zároveň nevznесли žádné argumenty k otázce legitimního cíle či nezbytnosti a přiměřenosti předávání informací.

Na základě výše uvedeného Soud dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány předložily relevantní a dostatečné důvody pro nezbytnost a přiměřenost předání informací za účelem vymáhání soutěžního práva. Nedošlo proto k porušení článku 8 Úmluvy.

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

K námitce stěžovatelů, že nebyli předem informováni o předávání informací a neměli k dispozici předchozí soudní souhlas, dospěl Soud k závěru, že stěžovatelé disponovali účinným prostředkem nápravy k vznesení svých námitek. Článek 13 Úmluvy ve spojení s článkem 8 Úmluvy proto nebyl porušen.

III. Oddělená stanoviska

K rozsudku připojili společné nesouhlasné stanovisko soudci Grozev, Pavli a Ktistakis. Opřeli ho především o závěr, že k porušení práv chráněných článkem 8 Úmluvy došlo, neboť vnitrostátní právní úprava obsahovala strukturální nedostatky, což bylo umocněno absencí dostatečných záruk a odpovídajícího odůvodnění předloženého vnitrostátními orgány.